

FATHERS ROCK -
Model multiagència

El model multiagència de Fathers Rock

Publicat per Oliver Posch i Elli Scambor, de l'Institut d'Investigació sobre Masculinitat i Estudis de Gènere de l'Associació per a Homes i Qüestions de Gènere de Styria, Graz, Àustria.

Amb contribucions de: Fundació Blanquerna, Centro di Ascolto Uomini Maltrattanti, Conexus, European Network for the Work With Perpetrators, Institute for Masculinity Research and Gender Studies at the Association for Men and Gender Issues Styria & Marianne Hester.

Finançat per:

FATHERS ROCK - Fathers' engagement in the Role of Care Keeping mothers and children safe [Implicació dels pares en el rol de cuidadors mantenint la seguretat de mares i fills/es]

101049488 - FATHERS ROCK - CERV-2021-DAPHNE

El projecte FATHERS ROCK ha rebut finançament de la Unió Europea. Els punts de vista i les opinions expressades aquí són únicament els dels autors i no els de la Unió Europea o l'autoritat que concedeix l'ajuda. Ni la Unió Europea ni l'autoritat que concedeix l'ajuda poden ser considerades responsables d'aquestes.

Contingut

Introducció	4
1. Coneixements	6
Què és la violència masclista i la violència de parella íntima?	6
Violència en el context de l'embaràs i el naixement	6
Violència contra els nens i les nenes.....	7
Poder i control	7
Visibilitzant la violència	8
2. Apoderament dels experts dels serveis perinatals	11
Prepara't.....	10
A qui dirigir-se per a obtenir suport en cas de revelació per part de les víctimes	12
A qui dirigir-se per a obtenir suport en cas de revelació per part dels agressors	13
3. El model multiagència i el paper de les xarxes	14
Model multiagència: ¿Què és i perquè és necessari?.....	14
Xarxes existents	16
Què cal tenir en compte en establir un model multiagència?	176
Recomanacions per a l'educació de pares i els serveis perinatals.....	17
Recomanacions per als organismes de protecció de víctimes	19
Recomanacions per a les organitzacions que treballen amb agressors.....	19
Recomanacions per a totes les organitzacions implicades	20
4. Responsabilitats i directrius per als serveis perinatals	19
Responsabilitats dels serveis perinatals.....	19
Directrius per als serveis perinatals en cas de revelació.....	20
Directrius generals per als serveis perinatals en cas de violència	20
Directrius específiques sobre com actuar en cas de revelació per part de les víctimes.....	231
Directrius específiques sobre com actuar en cas de revelació per part dels agressors.....	22
5. Seguiment i modificacions.....	26
Seguiment.....	26
Intercanvi continu de la informació necessària entre agències	28
Anàlisi del procediment	29
Modificacions	30
Conclusió	29
Bibliografia	31

Introducció

És probable que la violència de parella íntima (VPI) per part de parelles masculines comenci o s'agreugi durant l'embaràs. Això té importants implicacions negatives per a la salut de les dones embarassades i els seus nadons (Donovan et al., 2016) i pot afectar negativament la relació mare-fill/a (Radford i Hester, 2006). Encara que la VPI sembla ser un problema més comú que altres problemes durant l'embaràs (com la preeclàmpsia o la placenta prèvia), aquest tema rep molta menys atenció en els serveis d'atenció a l'embaràs i el naixement (Parys et al., 2014).

El projecte europeu Fathers Rock parteix de l'observació que, si bé l'embaràs i el naixement dels fills són un moment de major risc perquè els homes comencin a utilitzar o incrementin l'ús de la violència i els maltractaments contra les seves parelles, aquest moment també brinda l'oportunitat de prevenir aquesta violència involucrant als homes perquè es converteixin en pares actius i cuidadors que promoguin el benestar dels nens i les nenes.

Quan els pares s'impliquen en les cures perinatals i en la paternitat compromesa, això pot tenir efectes positius tant en el benestar i el desenvolupament dels nens i les nenes com en la relació pare-fill/a, en les mares i en els propis pares. Un estudi amb múltiples països de les Nacions Unides va demostrar que la presència a les visites prenatales, la utilització del permís de paternitat i ajudar als nens/es amb els deures s'associaven a una menor probabilitat de VPI contra la dona (Chan et al., 2017). A més, el desig de ser un bon pare i de reduir els efectes adversos de la VPI en els seus fills/es s'ha identificat com una de les motivacions més importants perquè els homes que exerceixen violència contra les seves parelles busquin ajuda i assisteixin a programes de canvi de comportament, la qual cosa converteix als serveis d'atenció i suport perinatal en un lloc privilegiat per a derivar als agressors a aquests programes.

En l'actualitat, la majoria dels serveis implicats en l'embaràs, el naixement i l'educació infantil no tracten d'involucrar als pares oferint-los un suport específicament dissenyat per a ells i per a abordar la VPI. Per això, el projecte Fathers Rock va ser dissenyat per a desenvolupar les competències específiques dels professionals de primera línia dels serveis d'atenció a l'embaràs, naixement, maternitat i paternitat i infància, per a promoure les masculinitats compromeses amb les cures i la implicació dels homes en la cria dels fills, identificar els riscos de violència domèstica i derivar als agressors, així com treballar amb els pares per a prevenir i abordar la violència de parella íntima, amb la finalitat d'augmentar la seguretat de les dones i els nens i les nenes, i el benestar de tots els membres de la família.

És important situar el treball amb els pares per a prevenir i abordar la violència de parella íntima en un context multiagència, en el qual els serveis implicats en l'embaràs i el naixement puguin vincular-se amb serveis més especialitzats en la VPI i la prevenció de la violència, així com amb altres que puguin formar part d'una xarxa més àmplia de prevenció de la violència. Aquest manual es va elaborar en el marc del projecte Fathers Rock per a definir els principis i aspectes pràctics de la realització d'aquest treball multiagència.

L'enfocament de Fathers Rock es basa en aspectes clau identificats per projectes anteriors de la UE: com els professionals poden identificar i derivar les violències masculines (VM) dins dels seus grups diana (ENGAGE), com la violència domèstica (VD) pot prevenir-se mitjançant la millora de les habilitats de paternitat (PARENT), i com la societat i les relacions poden beneficiar-se de desafiar els rols de gènere i promoure els rols de cura entre els homes (MIC).

1. Coneixements

Què és la violència masclista i la violència de parella íntima?

El Consell d'Europa explica que la VM es basa en un desequilibri de poder i afecta de manera desproporcionada a les dones¹. Es duu a terme amb la intenció d'humiliar i fer que una persona se senti inferior i/o subordinada. En altres paraules, proporciona un mitjà per a exercir poder i control sobre l'altra persona. Aquest tipus de violència està profundament arrelada en les estructures, les normes i els valors socials i culturals que regeixen la societat, i sovint es perpetua mitjançant una cultura de negació i silenci.

La violència en la parella íntima (VPI) és una forma de VM i consisteix en la violència i el comportament abusiu d'una parella, generalment masculina, cap a l'altra, normalment femenina. La VPI més nociva implica un patró de comportaments coercitius i controladors al llarg del temps, que pot incloure qualsevol combinació de formes de violència física, sexual, psicològica, emocional i econòmica. Les formes de violència utilitzades pels agressors canvien amb el temps, per exemple, més recentment s'utilitzen mitjans digitals per a vigilar i controlar a la parella, i les xarxes socials per a humiliar-la².

La VPI no cessa quan la parella se separa i, de fet, el període durant i els mesos posteriors a la separació és quan la dona corre el major risc de ser assassinada per la seva (ex)parella. La raó d'aquest comportament es deu als aspectes controladors de la VPI, en els quals l'agressor se sent cada vegada més "fora de control" quan la seva parella diu que se'n va o ha aconseguit anar-se'n. En molts països s'observa una tendència cada vegada major al fet que els agressors de VPI maten als seus fills/es i es maten a si mateixos quan es trenca la relació (Truong et al., 2023), amb l'argumentació que això els permet "recuperar el control".

Violència en el context de l'embaràs i el naixement

Els estudis realitzats en els últims anys mostren que les dones embarassades i les mares de nadons o nens petits corren un risc més elevat de sofrir violències masclistes. Per exemple, un estudi de Hellmuth et al. (2013) afirma que el risc que les dones es converteixin en víctimes de violència de parella íntima durant l'embaràs pot arribar al 50%. Segons un metaestudi (92 estudis independents), de mitjana el 28,4% de les dones embarassades es veuen afectades per violència psicològica, el 13,8% per violència física i el 8% per violència sexual en la relació de parella (James et al., 2013). Un altre metaestudi de 2021 afirma que, malgrat l'àmplia variació en els estudis individuals respecte a la VPI, cal esmentar que almenys 1 de cada 50 a 1 de cada 2 dones es veuen afectades per violència física

¹ Els homes també poden ser objecte de violències masclistes, però el número d'aquests casos en la violència de parella íntima és molt menor que en relació amb les dones (Scambor i Scambor, 2017). A més, algú pot néixer amb característiques sexuals femenines però identificar-se com a home, o com a home i dona al mateix temps, o a vegades ni com a home ni com a dona. Les persones LGBT+ (lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i altres persones que no encaixen en la norma heterosexual o en les categories binàries de gènere tradicionals) també sofreixen violència basada en la seva orientació sexual real o percebuda, i/o la seva identitat de gènere. Per aquest motiu, la violència contra aquestes persones entra dins de l'àmbit de la violència de gènere. Consell d'Europa: [¿Qué es la violencia de género? - Cuestiones de género \(coe.int\)](https://www.coe.int/t/e/treaties/Convention_on_the_elimination_of_all_forms_of_discrimination_against_women/Convention_text.asp)

² Ministeri Federal d'Assumptes Digitals i Econòmics (2018). Violència digital contra dones i nenes a Àustria. <https://www.weisser-ring.at/wp-content/uploads/2018/10/Broschuere-Gewalt-im-Netz.pdf>

durant l'embaràs i que la freqüència de la violència psicològica en la relació de parella augmenta significativament durant l'embaràs (Román-Gálvez et al., 2021).

Segons l'OMS (2011), "El maltractament domèstic duplica el risc de part prematur i de baix pes en néixer, i més del 40% de les supervivents sofreixen problemes de salut mental, com ara ansietat, depressió i desaferrament, que poden afectar la forma en què la mare es vincula al seu fill/a. Això pot tenir efectes intergeneracionals de gran abast" (OMS, 2011 Full informatiu).

Violència contra els nens i les nenes

Els nadons i els nens i les nenes poden veure's afectats directament o indirectament quan els seus pares són violents amb les seves mares. Els pares també poden ser violents amb els nens i les nenes, utilitzar-los com a part de la violència contra la mare, i les nenes i els nens poden veure's afectats de forma més general pel fet de viure en un context de por i del control exercit per alguns agressors (Stanley, 2011). Els estudis indiquen que pot haver-hi danys als nadons dins de l'úter quan els agressors apunten a l'estómac de la dona, i pot haver-hi danys als fetus que es manifestin després del naixement (Donovan et al., 2016). La violència contra les nenes i els nens pot abastar no satisfer les seves necessitats bàsiques, com el respecte, la seguretat, la integritat física i emocional, i el suport social. Pot començar quan els adults no respecten a les nenes i els nens com a personalitats diferents, sinó que volen exercir poder sobre ells o controlar-los. D'aquesta manera, els nens adquireixen ràpidament un sentiment d'impotència, inutilitat, por i dependència.³

Poder i control

Com es pot mantenir el poder i el control en les relacions íntimes? Pence i Peymar (1993) van desenvolupar la Roda de Poder i Control on mostren comportaments concrets a través dels quals l'agressor de VPI controla a l'altre membre de la parella per a mantenir-la en la relació i en els seus termes. "L'interior de la roda està format per comportaments subtils i continuats en el temps, mentre que l'anell exterior representa la violència física i sexual. Així, accions abusives com les il·lustrades en l'anell exterior reforcen l'ús regular d'altres mètodes més subtils en l'anell interior."⁴

Copyright by the Domestic Abuse Intervention Project
202 East Superior Street, Duluth, MN, 55802
218-722-2781

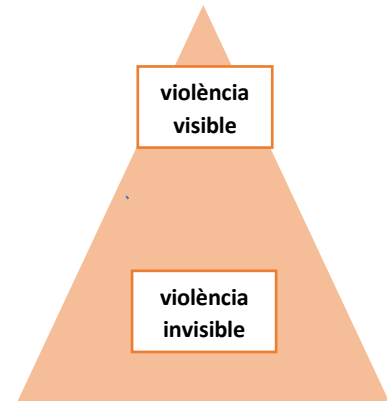
³<https://www.unicef.de/informieren/aktuelles/gewalt-gegen-kinder-beenden/was-ist-gewalt-fragen-und-antworten>

⁴<https://www.thehotline.org/identify-abuse/power-and-control/>

La Roda de Poder i Control pot ser una eina molt útil per a utilitzar amb dones embarassades i mares recents per a avaluar si estan sofrint VPI. Mostrar-li el diagrama a la dona i preguntar-li si reconeix algun d'aquests comportaments en la seva relació proporciona una obertura útil i un mitjà per a preguntar sobre la qualitat de la relació i qualsevol comportament negatiu que estiguin experimentant per part de la seva parella. Els estudis demostren que aquest enfocament pot tenir un efecte positiu a l'hora d'identificar i abordar la VPI (Hester, 2006).

Visibilitzant la violència

La immensa majoria dels casos de VPI i VM romanen ocults, s'encobreixen o es trivialitzen. Això té molt a veure amb les estratègies dels agressors (amenaces, avergonyir, etc.) i amb la forma en què la VPI i la VM poden semblar "normals" en les nostres societats.

1. Violència física

Sovint no s'anomena la violència: "Va haver-hi un incident"

Per violència física entenem qualsevol forma de lesió física a una persona o grup de persones dirigida externament o contra un mateix. Això inclou abusos com "pegar, sacsejar (a nadons i nenes o nens petits), empènyer, donar puntades, cops de puny, llançar objectes, estirar dels cabells, colpejar amb els punys o objectes, colpejar-se el cap contra la paret, cremar (amb cigarretes), atacs amb armes, etc., fins a l'intent d'homicidi o assassinat"⁵. La

comprensió de la violència física està subjecta a les normes socials i als canvis històrics.

2. Violència psicològica

Humiliar, renyar, amenaçar, devaluar, manipular, aïllar, ser condescendent...

Per violència psicològica entenem l'abús emocional verbal i no verbal. La violència psicològica és més difícil de reconèixer per a les persones alienes a la situació, però sovint té greus conseqüències per als afectats. La violència psicològica inclou (1) aïllament i privació, (2) amenaces, coacció i infondre o fomentar por, (3) insults, devaluacions i difamació, i (4) assetjament i terror.

3. Violència sexual

La violència sexual es refereix a actes sexuals amb o sense contacte que es duen a terme contra la voluntat d'una persona, sense el seu consentiment, o als quals una persona no pot donar el seu consentiment. Forçar el sexe, no acceptar un contacte físic, psicològic, cognitiu o lingüístic o a causa de la seva

Forçar el sexe, no acceptar un contacte físic, psicològic, cognitiu o lingüístic o a causa de la seva no, tocaments no desitjats, mostrar porno, sèxting, ...

⁵ <https://www.gewaltinfo.at/fachwissen/gewalt-an-kindern-und-jugendlichen-durch-erwachsene.html>

Ella ha de demanar diners per a les despeses, ell té la última paraula en les decisions, a ella no se li permet guanyar diners...

incapacitat per a resistir-se (per exemple, mentre dorm o està sota els efectes d'anestèsia) (Rieske et al., 2018).

4. Violència econòmica o financera

Per violència econòmica entenem el control unilateral dels recursos econòmics, i pot incloure la denegació de recursos o la creació de deutes que afecten negativament la víctima. La violència econòmica té diferents cares en la VPI: crear i mantenir dependència econòmica; proporcionar recursos financers insuficients; impedir l'accés, robar, privar d'educació i/o ingressos personals; mantenir recursos econòmics en secret; prohibir gestionar

o crear un compte; prendre propietats, retenir-les, administrar-les a altres sense motiu⁶.

Tipologia de la VPI de Johnson

Mitjançant l'anàlisi de les dades de l'Enquesta Nacional sobre Violència contra les Dones dels EUA, Johnson et al. han pogut diferenciar entre tipus de VPI basats en la naturalesa del context de control de la relació en la qual té lloc la violència. Anomena als tres tipus Violència de Control Coercitiva, Resistència Violenta i Violència de Parella Situacional (Johnson et al., 2014). Els tres tipus de VPI es defineixen per factors influents, com la dinàmica entre els membres de la parella, el context situacional i les conseqüències⁷.

És important que els serveis implicats en l'embaràs, el naixement i l'educació primerenca sàpiguen que existeixen diferents patrons de VPI per a poder preguntar sobre la possible violència i facilitar la prevenció. No obstant això, els serveis implicats en l'embaràs, el naixement i l'educació primerenca no són experts a abordar ni prevenir la VPI i, per tant, necessiten treballar amb serveis experts en un context multiagència per tal de garantir la seguretat de les mares i els nens i les nenes. Les mares que mantenen aquest tipus de relacions poden mostrar-se reticents al fet que les seves parelles estiguin presents.

La violència de control coercitiu, o el que Johnson també denomina "terrorisme íntim", és la forma més greu i nociva de VPI "en la qual un dels membres de la parella utilitza la violència i altres tàctiques de control coercitiu per a intentar fer-se amb el control general de la seva parella" (Johnson et al., 2014: 197). Encara que aquest tipus de violència de control coercitiu pot ser perpetrada per homes o dones en relacions heterosexuales o del mateix sexe, és més comú en les relacions heterosexuales, on és perpetrada principalment per homes (Johnson, 2007). La violència de control coercitiu es basa en un patró d'intimidació emocional, coerció i control combinat amb violència física contra la parella. Sovint, aquest tipus de violència no es manifesta amb un alt grau de violència física, sinó que es caracteritza per una combinació de diverses tàctiques de control. Sovint, amb el temps, es produeixen greus escalades de la violència. En les famílies on existeix violència de control coercitiu (i possiblement

⁶ <https://www.gewaltinfo.at/fachwissen/definition-gewalt.html>

⁷ Johnson va esbossar prèviament un quart tipus - Violència en la separació - que descriu com a actes de violència inesperats i atípics comesos per parelles que no es van comportar de forma controladora o intimidatòria durant la relació. No obstant això, més tard va decidir que no tenia fonament empíric.

resistència violenta), els pares poden participar en les activitats relacionades amb l'embaràs i el naixement perquè volen controlar i supervisar les activitats i els contactes que té la seva parella, i la participació del pare forma part, per tant, del seu comportament coercitiu i controlador.

Resistència violenta - és el segon tipus de violència de parella íntima i sorgeix quan la víctima del terrorisme íntim utilitza la violència en resposta a la violència de control coercitiu de la seva parella. En les relacions heterosexuales, la resistència violenta és utilitzada principalment per les dones per a protegir-se a si mateixes i als seus fills.

Violència de parella situacional: és el tercer tipus principal i sorgeix en el context de conflictes específics que es converteixen en discussions que escalen a l'agressió verbal i, en última instància, a la violència física. Aquest tipus de violència domèstica no implica un patró de poder, coacció i control entre els membres de la parella, sinó que sol sorgir d'una situació impulsiva i descontrolada. Johnson sosté que la perpetració en la violència de parella situacional és duta a terme per tots dos membres de la parella en les relacions heterosexuales. Probablement sigui igual de probable que ocorri en les relacions del mateix sexe com en les heterosexuales (Johnson et al., 2014). Pot resultar més fàcil preguntar sobre la VPI en les relacions i involucrar als pares en la paternitat cuidadora amb la criança en circumstàncies de violència de parella situacional.

2. Apoderament dels experts dels serveis perinatals

Els debats dels grups de discussió i les entrevistes de Fathers Rock han posat de manifest com de difícil resulta per a alguns experts abordar la violència, reconèixer-la com a tal i parlar d'ella. Les narratives al voltant de la seguretat, la protecció i la felicitat semblen estar molt esteses entorn del naixement. Les qüestions de suport i assistència en el part també són rellevants. Tot i que alguns experts dels serveis d'educació perinatal i parental sí han fet referències al control coercitiu en les relacions íntimes, la violència sembla ser un tema que no s'esmenta. Això fa que sigui encara més important abordar aquesta qüestió perquè la violència es reconegui com a tal i es reaccioni adequadament davant ella.

Les recomanacions per a fer front a situacions de violència s'ofereixen per separat en el capítol "Pas 4: Responsabilitats i directrius per als serveis perinatals". En "Directrius per als serveis perinatals en cas de revelació" ens centrem, d'una banda, en la preparació per a situacions de violència, però també en recomanacions concretes en cas de revelació de violència, amb vista a les víctimes afectades, però també respecte als agressors que puguin revelar violència. En relació a ambdós grups, també s'oferiran propostes d'experts externs. En aquest capítol "Pas 2: Apoderament dels experts dels serveis perinatals" ens centrem més aviat en el que els experts dels serveis perinatals poden fer per endavant, com poden preparar-se i com poden trobar experts en la seguretat de les víctimes i en el treball amb els agressors a la seva regió. Partint del Pas 2, en el Pas 3 mostrarem la importància de la xarxa per a un model multiagència.

Prepara't

Per a poder actuar de manera professional, és important estar preparat per a una situació de revelació de violència. Per a això, es donen les següents recomanacions.

- **Adquirir coneixements sobre la violència:** Per a poder reconèixer la violència com a tal, és necessari adquirir coneixements suficients sobre les seves formes i dinàmiques.
- **Reflexionar sobre les experiències pròpies de violència:** Les experiències pròpies de violència no tractades poden impedir-nos reconèixer la violència com a tal. Per això, per a poder fer costat a altres en casos de violència, és important tractar les pròpies experiències de violència.
- **Investigar els serveis locals de suport a les víctimes i les institucions locals que treballen amb els agressors:** Per a poder reaccionar ràpidament en cas de revelació de violència, és aconsellable esbrinar per endavant on poden trobar suport professional les víctimes de violència (per exemple, centres de protecció contra la violència o refugis per a dones a la teva regió). També buscar específicament serveis que treballin amb agressors (per exemple, en llibertat condicional), centres d'assessorament per a homes o altres serveis o recursos locals per a agressors a la teva regió. Si no trobes cap servei que treballi amb agressors a la seva regió, posa't en contacte amb les agències de protecció de víctimes i demana que et remetin a serveis que treballin amb agressors.
- **Establir i mantenir el contacte amb els serveis de suport a les víctimes i les institucions que treballen amb els agressors a la teva regió:** Estableix contacte amb les institucions que

treballen amb agressors, així com amb els serveis de protecció a les víctimes de la teva regió. Presenta't i presenta a la teva organització. Convida també a les institucions a presentar-se i a presentar els seus serveis en el teu equip. Hauries de posar-te en contacte amb aquestes entitats regionals almenys una vegada a l'any. Assegura't que la persona de contacte continua sent la que coneixies. Aprofita també l'oportunitat per a informar-te sobre els nous serveis que poden oferir i informar-los dels teus propis serveis.

És de summa importància proporcionar un entorn segur i de suport a totes les persones que atenem, especialment quan revelen experiències de violència o abusos. En aquests casos, és vital oferir respostes adequades i derivar a experts que puguin prestar assistència especialitzada, tant a les víctimes de la violència com als agressors.

A qui dirigir-se per a obtenir suport en cas de revelació per part de les víctimes

En cas de revelació i una vegada ens hàgim assegurat de respondre de manera segura i empàtica, és important derivar a la persona a experts. Animi al seu usuari a buscar ajuda d'experts formats en el maneig de situacions de violència i abús, com:

- **Programes d'ajuda o refugis contra la violència domèstica:** Derivar a les persones a refugis o cases d'acolliment locals on puguin trobar protecció i suport immediats.
- **Terapeutes i orientadors/es o assessors/es:** Recomanar terapeutes acreditats especialitzats en trauma, violència domèstica o salut mental perinatal.
- **Serveis d'assistència jurídica:** Si és necessari emprendre accions legals, facilitar informació sobre organitzacions d'assistència jurídica que puguin ajudar a obtenir ordres d'allunyament o acords de custòdia.
- **Serveis socials:** Posar en contacte a les persones amb serveis socials locals que puguin proporcionar-los assistència en matèria d'habitatge, alimentació i suport econòmic.
- **Grups de suport comunitari:** Suggestir grups de suport o organitzacions que ofereixin un sentiment de comunitat i pertinença a les supervivents de violència.

Abans de derivar a una víctima de violència, és important desenvolupar relacions personals amb tots els experts i professionals de les agències que treballen amb víctimes. D'aquesta manera, podràs trucar per telèfon a l'agència i ajudar el teva usuària a parlar directament amb ells, concertar una cita i ajudar-la a accedir al suport que necessita. Per aquesta raó, és crucial desenvolupar una xarxa "humana" dins de la resposta multiagència. Recorda que el teu paper com a educador/a perinatal i de pares és proporcionar un espai segur i compassiu per als teus usuaris. Seguint aquestes directrius i realitzant les derivacions adequades, pots ajudar les usuàries que han sofert violència a fer els primers passos cap a la recuperació i millora del seu benestar.

A qui dirigir-se per a obtenir suport en cas de revelació per part dels agressors

En cas de revelació per part d'un agressor, és important seguir diferents passos com, en primer lloc, explorar la violència i els nivells de risc; és important posar èmfasis en que l'objectiu no és identificar la veritat sobre el que ha succeït sinó a aconseguir que l'home reflexioni sobre el seu comportament i que busqui ajuda en programes especialitzats per agressors⁸. Un cop constatada la violència, és important remetre als homes a experts que treballin amb agressors. Anima al teu usuari a buscar ajuda d'experts que treballin amb homes i amb agressors, com per exemple:

- **Serveis d'assessorament per a agressors:** Si existeixen serveis d'assessorament per a agressors a la teva regió, intenta derivar l'agressor a aquestes institucions. En treballar a través de les seves pròpies experiències de violència (com va dir en les seves pròpies paraules un expert en una entrevista del projecte Fathers Rock, "baixant la fosca escala de les experiències reprimides de violència"), els homes que han estat violents amb les seves parelles poden responsabilitzar-se dels seus propis comportaments violents i canviar la seva conducta.
- **Serveis d'assessorament per a homes:** A vegades, els serveis d'assessorament per a agressors són de llindar massa alt atès que l'agressor pot ser incapaç d'admetre la seva culpabilitat. En aquests casos, és recomanable derivar als agressors a serveis d'assessorament per a homes. Aquests solen estar ben connectats en xarxa amb els organismes que compten amb serveis d'assessorament per a agressors i poden ajudar a aplanar el camí perquè els agressors accedeixin a l'assessorament pertinent en matèria de violència.
- **Terapeutes:** Opcionalment es poden recomanar terapeutes acreditats especialitzats en el treball amb agressors.

Abans de derivar a un agressor, és important desenvolupar relacions personals amb tots els experts i professionals que treballen en les agències que treballen amb agressors. D'aquesta manera, podràs trucar per telèfon a l'agència i ajudar a l'home a parlar directament amb ells, concertar una cita i ajudar-lo a accedir al servei. En el nostre capítol sobre "Xarxes" trobaràs informació sobre com establir contactes i treballar en xarxa amb altres agències.

⁸ Pots trobar una explicació més detallada dels passos a seguir a [Fathers' Rock Training Package](#).

3. El model multiagència i el paper de les xarxes

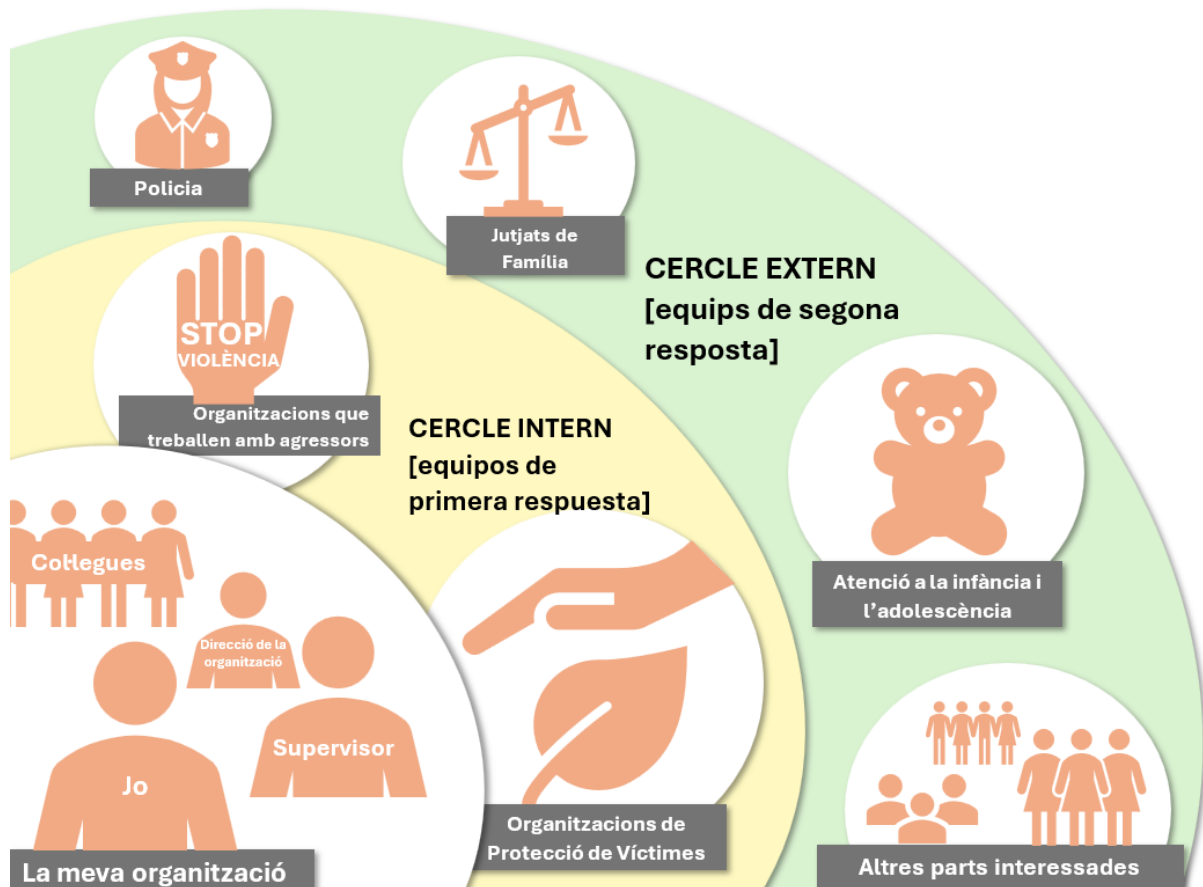
Model multiagència: Què és i perquè és necessari?

Un Model Multiagència és una xarxa interdisciplinària de diferents organitzacions que s'uneixen per a aconseguir un objectiu comú. L'objectiu d'aquest Model Multiagència és protegir les dones, els nens i les nenes i les persones en general que sofreixen violència en les relacions íntimes i violència de parella. Per a procedir de la manera més eficaç i coordinada possible, diversos serveis uneixen les seves forces. En el cas de Fathers Rock, aquestes múltiples organitzacions i serveis formen part d'un *cercle intern*:

1. Organitzacions d'educació de pares i altres serveis relacionats amb el naixement
2. Organitzacions de serveis de protecció de les víctimes
3. Organitzacions que treballen amb agressors

En el *cercle extern*, altres organitzacions o parts interessades rellevants són importants per a aconseguir l'objectiu: la protecció de les víctimes de la violència en les relacions íntimes. El cercle extern del Model multiagència pot incloure, per exemple, els serveis de benestar infantil i juvenil, atenció a la infància i l'adolescència, els jutjats de família, la policia i molts més, totes organitzacions que poden contribuir a garantir la protecció de víctimes de la violència en les relacions íntimes i de la violència en la parella.

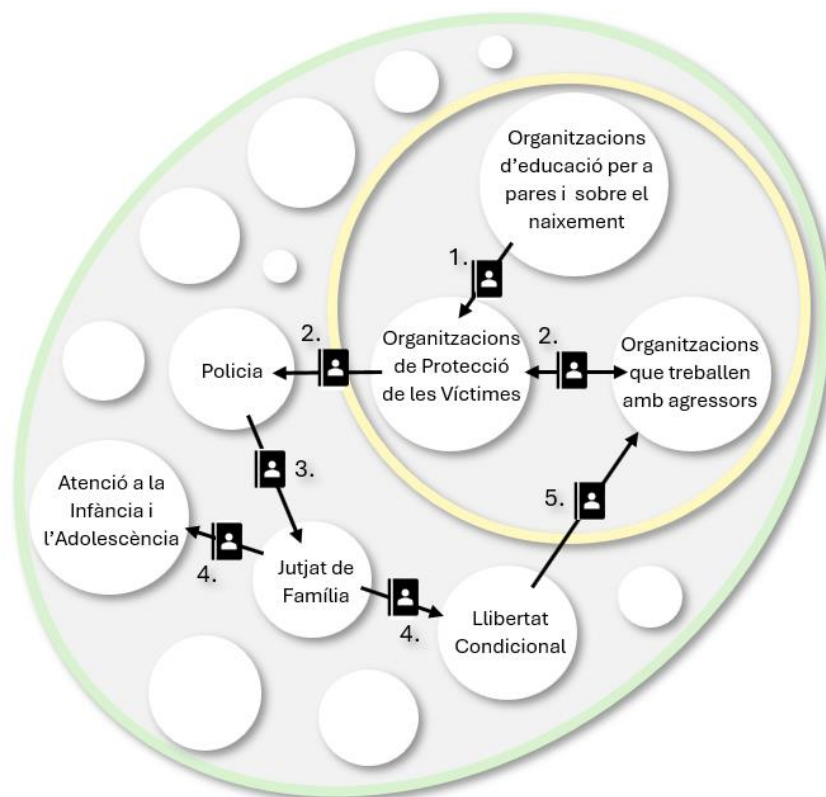
El següent gràfic il·lustra el Model Multiagència:

Som conscients que una gran varietat d'agències i institucions diferents estan actives en l'àmbit del treball de protecció de les víctimes, així com en el treball amb els agressors en diferents països europeus. Tot i això, ens agradaria exemplificar diferents possibilitats de cooperació en el marc d'un Model Multiagència. A continuació presentem dos exemples de com el Model Multiagència podria aplicar-se en la pràctica:

El **primer exemple** és una situació en la qual s'observa violència greu⁹ d'un pare contra una mare en una organització d'educació de pares (o en un centre d'educació infantil, depenent del país els serveis seran diferents) durant un acte.

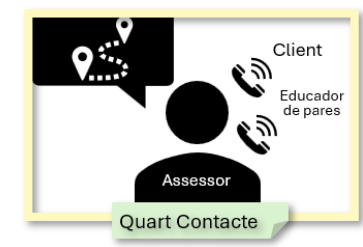
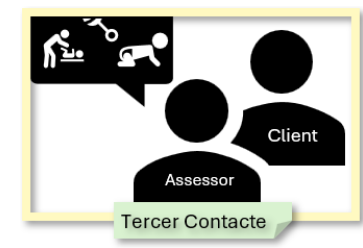
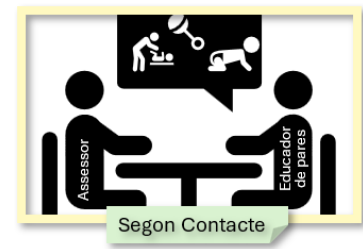
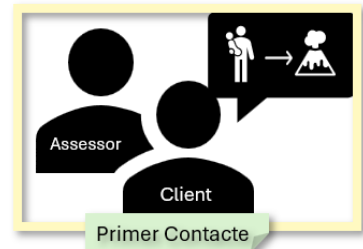
1. L'organització d'educació de pares es posa en contacte amb una agència de protecció de víctimes i comenta l'incident amb els experts.
2. L'organització de protecció de víctimes intercanvia informació amb col·legues d'una institució que treballa amb agressors i alerta a la policia a causa de la gravetat de l'incident.
3. La policia desallotja a l'agressor de la llar compartida i implica el jutjat de família.
4. El jutjat de família imposa a l'agressor la prohibició temporal d'acostar-se a la mare i als fills i li condemna a una pena de presó condicional. Com a condició de la condemna a presó condicional, el jutjat de família remet a l'agressor violent al servei de llibertat condicional. Per a alleujar l'actual situació familiar, el jutjat de família també ordena que el servei d'atenció a la infància i l'adolescència doni suport als nens petits que viuen en la família.
5. El servei de llibertat condicional es posa en contacte amb la institució que treballa amb els agressors perquè l'agressor rebi allí psicoteràpia i formació antiagressió.

⁹ Tingui en compte que aquest exemple se centra en un cas de violència física greu. La majoria dels casos als que s'enfrontaran els professionals de primera línia seran de violència baixa a moderada; en la seva majoria, violència psicològica. Per tant, els passos a seguir en aquests casos seran diferents.

El **segon exemple** és un suposat cas d'un usuari masculí de la formació per a pares i preparació per al naixement que té por del seu nou paper com a pare.

1. Un usuari (futur pare) en una sessió de preparació per a la paternitat (o en un centre familiar, segons el país) relata als professionals que té por de fer alguna cosa malament en la criança del seu fill nou-nat. També té por d'actuar com el seu propi pare (violent) en una situació difícil amb el seu fill, cridant o potser fins i tot posant-se violent físicament.
2. El professional explora la violència i el risc en una conversa amb els homes. L'objectiu del professional és tenir una idea clara de quina és la situació per a prendre una decisió sobre el millor servei al que derivar a l'home. Per exemple, si el problema principal és abordar les seves habilitats parentals, se'l derivarà a un centre d'educació per a pares, mentre que si el problema a tractar és la relació d'aquest home amb el seu pare, serà derivat a un assessorament individual, i si el problema és el seu comportament violent amb la seva parella se'l derivarà al programa d'agressors.
3. El professional del curs de preparació per al naixement es posa en contacte amb l'agència a la qual serà derivat l'home, i el motiva perquè accedeixi al servei.
4. Transcorregut un cert temps, el professional del curs de preparació per al naixement torna a posar-se en contacte amb l'home i amb l'agència a la qual ha estat derivat i pregunta si l'home ha arribat al servei.

En el transcurs del projecte Fathers Rock, es va preguntar a diversos representants dels serveis d'educació parental i altres serveis perinatals, d'una banda, i a varis representants dels serveis de protecció de víctimes i treball amb agressors, per una altra, sobre l'estat actual de l'intercanvi entre institucions.

Xarxes existents

Les entrevistes i els grups de discussió revelen la impressió que, de moment, hi ha poca interconnexió entre les diferents agències, és a dir, entre l'educació de pares i altres serveis perinatals, d'una banda, i la protecció de víctimes i el treball amb agressors, per un altre. De tant en tant existeix treball en xarxa, però la majoria de vegades aquestes xarxes depenen de persones que mantinguin contactes personals amb altres agències. El que sol faltar és el treball en xarxa a nivell institucional, és a dir, entre

les organitzacions en la seva totalitat. Si les xarxes no estan vinculades a individus compromesos, però múltiples representants de l'organització donen suport a la xarxa, llavors les xarxes poden perdurar.

A Àustria, un dels països socis de Fathers Rock, existeix una estreta xarxa entre les organitzacions de protecció de víctimes i les de treball amb agressors. A Styria, una província d'Àustria, es duu a terme el denominat treball amb agressors orientat a la seguretat de les víctimes (Opferschutzorientierte Täterarbeit, OTA per a abreujar). Es tracta d'un enfocament holístic, cosa que significa que existeix un intercanvi intensiu tant a nivell institucional com individual, a través d'un enfocament de casos, amb la finalitat de proporcionar la màxima protecció a les víctimes.

D'aquest enfocament holístic poden derivar-se una sèrie de recomanacions per al treball en xarxa de l'educació de pares i altres serveis perinatals, d'una banda, i la protecció de les víctimes i el treball amb els agressors, d'altra banda. En primer lloc, és important que les diferents agències es presentin entre si: En una entrevista amb un expert de la OTA, es va recomanar que els representants de les diferents agències es presentessin repetidament en les reunions d'equip de les altres agències. D'aquesta manera, cada agència es fa una idea de com treballen les altres. A més, és una manera de posar cara a les agències individuals; és més fàcil parlar amb la "Sara" o el "Tom" que amb una institució sense rostre. Els contactes personals són especialment importants quan es treballa amb la violència per a superar els obstacles.

En el capítol següent s'ofereixen més recomanacions sobre com establir un model multiagència.

Què cal tenir en compte en establir un model multiagència?

Recomanacions per a l'educació dels pares i els serveis perinatals

Basant-se en els resultats de la recerca de Fathers Rock, s'esbossen les següents recomanacions sobre el que han de tenir en compte els serveis d'educació parental i perinatal a l'hora d'establir un model multiagència:

- És important que els serveis perinatals es posin a disposició per a organitzar formacions contínues per a tots els seus treballadors de primera línia sobre la detecció de la violència i la derivació d'homes i dones a serveis especialitzats. La formació pot ser impartida per organitzacions que treballin amb agressors i/o organitzacions de serveis de protecció de les víctimes.
- A més, és important que els serveis perinatals conscienciïn als seus treballadors de primera línia sobre la participació dels pares en totes les etapes de l'embaràs, el postpart, l'atenció perinatal i l'educació en la primera infància. Això es pot aconseguir identificant les millors pràctiques internes, inclosos els aspectes organitzatius (com ara programar dues sessions per a les revisions de l'embaràs, implicar als pares sol·licitant la seva presència i ampliar l'horari de recepció per tal d'acomodar als pares que treballen). A més, es recomana organitzar cursos prenatals i postnatals exclusius per a pares. Aquests cursos haurien de ser impartits per experts, tant homes com dones, inclosos professionals de centres de violència contra les dones i dels centres per a agressors masculins.

- En aquestes sessions, els temes haurien d'abastar la igualtat de gènere, les cures compartides, els canvis en la dinàmica de la parella, la depressió postpart femenina i masculina, la informació sobre les cures del nou-nat, els canvis en el cos i les emocions maternes i paternes, i la gestió de les emocions d'estrès, la masculinitat cuidadora i compromesa i el rol patern. Aquest enfocament pretén fomentar una comprensió global i la implicació dels pares en els diversos aspectes de l'embaràs, el naixement i la criança primerenca, contribuint a un entorn més inclusiu i solidari.

Recomanacions per als organismes de protecció de les víctimes

Mitjançant l'establiment d'un model multiagència, els serveis de protecció de les víctimes adquiriran coneixements sobre el treball amb els autors d'actes violents i els pares agressors, així com més informació sobre el funcionament dels serveis per a agressors.

Es recomanen els següents aspectes a tenir en compte pels serveis de protecció de víctimes que estableixin un Model multiagència:

- Els serveis de protecció de les víctimes haurien d'incloure cursos de formació antiviolença als cursos d'educació parental i serveis perinatals per a sensibilitzar tant a les mares com als pares sobre les violències masclistes.
- Els serveis haurien d'organitzar sessions de formació per als treballadors de primera línia dels serveis d'educació parental i perinatal, amb la finalitat de proporcionar-los habilitats per a la detecció de la violència i la derivació als serveis de protecció de víctimes i als serveis que treballen amb agressors. Si és possible, aquestes formacions haurien de celebrar-se conjuntament amb els serveis per a agressors.
- Els serveis haurien de contribuir al desenvolupament de bones pràctiques i llistes de verificació per a la detecció de la violència destinades als treballadors de primera línia dels serveis d'educació parental i perinatal.

Recomanacions per a les organitzacions que treballen amb agressors

Mitjançant l'establiment d'un model multiagència, els serveis per a agressors es beneficiarien d'una major preparació sobre les fases de desenvolupament de nens i nenes i sobre com implicar activament els pares, a través de la formació impartida pels serveis d'educació parental i perinatal.

Es recomana tenir en compte els següents aspectes a l'hora de treballar amb organitzacions d'agressors establint un Model multiagència:

- Els serveis que treballen amb agressors haurien d'organitzar sessions específiques sobre els efectes positius de la paternitat activa dins dels programes per a agressors, amb la participació d'experts dels serveis d'educació parental i perinatal.
- A més dels serveis de protecció de les víctimes, els serveis que treballen amb agressors haurien d'organitzar sessions de formació per als treballadors de primera línia dels serveis d'educació parental i perinatal, amb la finalitat de proporcionar-los les habilitats necessàries per a la detecció de la violència i la derivació als serveis de protecció de víctimes i als serveis que treballen amb agressors. Si és possible, aquestes formacions haurien de celebrar-se conjuntament amb els serveis de protecció de víctimes.

A més dels serveis de protecció de víctimes, els serveis que treballen amb agressors haurien de contribuir a l'elaboració de bones pràctiques i llistes de verificació per a la detecció de la violència destinades als treballadors de primera línia dels serveis d'educació parental i perinatal.

Recomanacions per a totes les organitzacions implicades

Es recomana tenir en compte els següents aspectes a l'hora d'establir un Modelo Multiagència.

- Establir protocols de col·laboració: Tots els serveis implicats haurien d'estar familiaritzats amb els procediments per a tractar tant els casos relacionats amb la violència com els relacionats amb la infància i el naixement. Es pot considerar la possibilitat d'organitzar sessions de formació específiques per als treballadors de primera línia. Haurien de definir-se els mètodes de detecció de la violència i de derivació dels agressors als serveis especialitzats. Això pressuposa una formació específica sobre com vèncer la resistència a la detecció de violència i sobre les millors estratègies per a animar als homes a posar-se en contacte amb els centres especialitzats. A més, es poden organitzar campanyes de comunicació conjuntes a la zona entre els serveis per a sensibilitzar a l'opinió pública sobre el paper patern a les cures i la igualtat de gènere.
- Finançament continu: És crucial proporcionar finançament continu a tots els membres del Model multiagència. La implicació de les institucions i organismes governamentals és necessària per a institucionalitzar i assegurar el finançament d'aquestes iniciatives. En aquest sentit, també és necessari el compromís institucional per a adaptar els serveis a una organització d'horaris, espais i personal adequats per a involucrar als pares fora de l'horari laboral. Hauria d'existir una governança interna dirigida a identificar protocols i les millors pràctiques per a involucrar als pares, per a detectar la violència i derivar a homes, dones i nens/es a serveis especialitzats.
- Sensibilitzar sobre l'estandardització d'una llei europea sobre el permís de paternitat: Esdevé necessari sensibilitzar a les institucions i organismes governamentals perquè unifiquin una llei europea sobre paternitat, que protegeixi el paper del pare i, en conseqüència, de la mare i de la parella parental. Tanmateix, això sovint xoca amb diversos enfocaments polítics sobre els rols i el paper dels cuidadors, sovint encara arrelats en els estereotips de gènere i la discriminació. Les lleis relatives al permís de paternitat varien considerablement d'un país a un altre. Per exemple, a Suècia pot arribar a 90 dies, mentre que a Itàlia és de només 10 dies. Per a aconseguir un canvi institucional, és essencial que els serveis perinatals i aquells que interactuen tant amb homes com amb dones col·laborin en la creació de protocols en xarxa i de pràctiques de treball conjuntes. Aquesta col·laboració pot contribuir a desmantellar estereotips i promoure un enfocament més equilibrat i equitatiu dels rols parentals a nivell institucional a tota Europa.

4. Responsabilitats i directrius dels serveis perinatals

Responsabilitats dels serveis perinatals

El que va sorgir una vegada i una altra en els grups de discussió de Fathers Rock amb experts d'educació parental i altres serveis perinatals va ser la qüestió de perquè els experts d'aquests serveis haurien d'ocupar-se de la violència dels pares. Per exemple, s'assumia que la violència de parella íntima no era quelcom que afectés als seus usuaris i, per tant, no era la seva feina. No obstant això, estadísticament es pot demostrar que la violència afecta a tots els nivells de la societat i, per tant, ens afecta a tots.

L'embaràs i el naixement d'un nadó són moments crítics i representen factors de risc per al comportament violent dels pares. Per tant, és important que els professionals que treballen amb els (futurs) pares siguin capaços d'identificar els signes d'un possible comportament violent. Els experts en educació perinatal i parental entren en contacte amb la parella i poden observar la seva dinàmica. Una formació específica en avaluació de la violència pot augmentar la conscienciació per tal d'identificar el comportament violent en una fase primerenca.

Un primer pas important és adonar-se que també els experts en educació perinatal i parental poden topar-se amb la violència a la seva feina. No obstant, ser conscients que aquests experts poden enfrontar-se a la violència, augmentarà la seva preparació davant d'un escenari de violència i enfortirà la seva capacitat per a fer front a aquestes situacions difícils d'una manera professional.

La raó per la qual la gent tendeix a ignorar la violència es basa en la inseguretats i la falta de coneixements per a fer front a situacions tan difícils. El Model multiagència hauria d'augmentar els coneixements i la sensibilitat dels experts i ajudar a reduir els sentiments d'inseguretats i por quan es produeix la violència.

La responsabilitat dels serveis d'educació parental i altres serveis perinatals comença amb la identificació i detecció del comportament violent dels usuaris i acaba amb la derivació exitosa als serveis per a l'agressor i als serveis de suport a les víctimes que puguin ocupar-se del cas. Si els experts en educació perinatal i parental observen violència, és important que no intentin "solucionar-ho" pel seu compte. Observar la violència és similar a observar un accident: no és la responsabilitat d'aquests experts acompanyar a les víctimes durant tot el procés. El paper de l'expert en aquest cas és més equivalent al de "trucar a l'ambulància". Quan s'observa violència, ja és tot un repte per als experts en educació perinatal i parental establir el contacte amb els experts pertinents que puguin prestar els serveis adequats.

A Àustria, per exemple, existeix l'obligació d'informar als serveis de protecció de la infància i la joventut tan aviat com el benestar d'un nen estigui en perill, tret que el risc per al benestar del nen pugui evitar-se mitjançant una intervenció pròpia. El servei de protecció de la infància i la joventut està obligat llavors a comprovar la situació de perill, informar i aclarir si el nen es troba en perill i de quina manera. Els pedagogs i altres experts també estan obligats a comunicar qualsevol sospita al seu supervisor/a. En realitat, qualsevol persona a Àustria té dret a informar d'un possible risc a un centre de benestar infantil. A més del nom del nen/a i del seu tutor legal i direcció, és necessari indicar en què es basa la sospita. Com més concretament es comuniquin les observacions, més eficaçment podran els serveis de benestar infantil i juvenil secundar i protegir l'infant.¹⁰

¹⁰ Cf. König, Gertrude/Neudecker, Barbara/ Wöfl, Hedwig/ Wolf, Martina. 2023. (K)ein sicherer Ort - Kindeswohlgefährdung erkennen und helfen. Ein Leitfadens. Viena: Bundeskanzleramt Sektion VI.

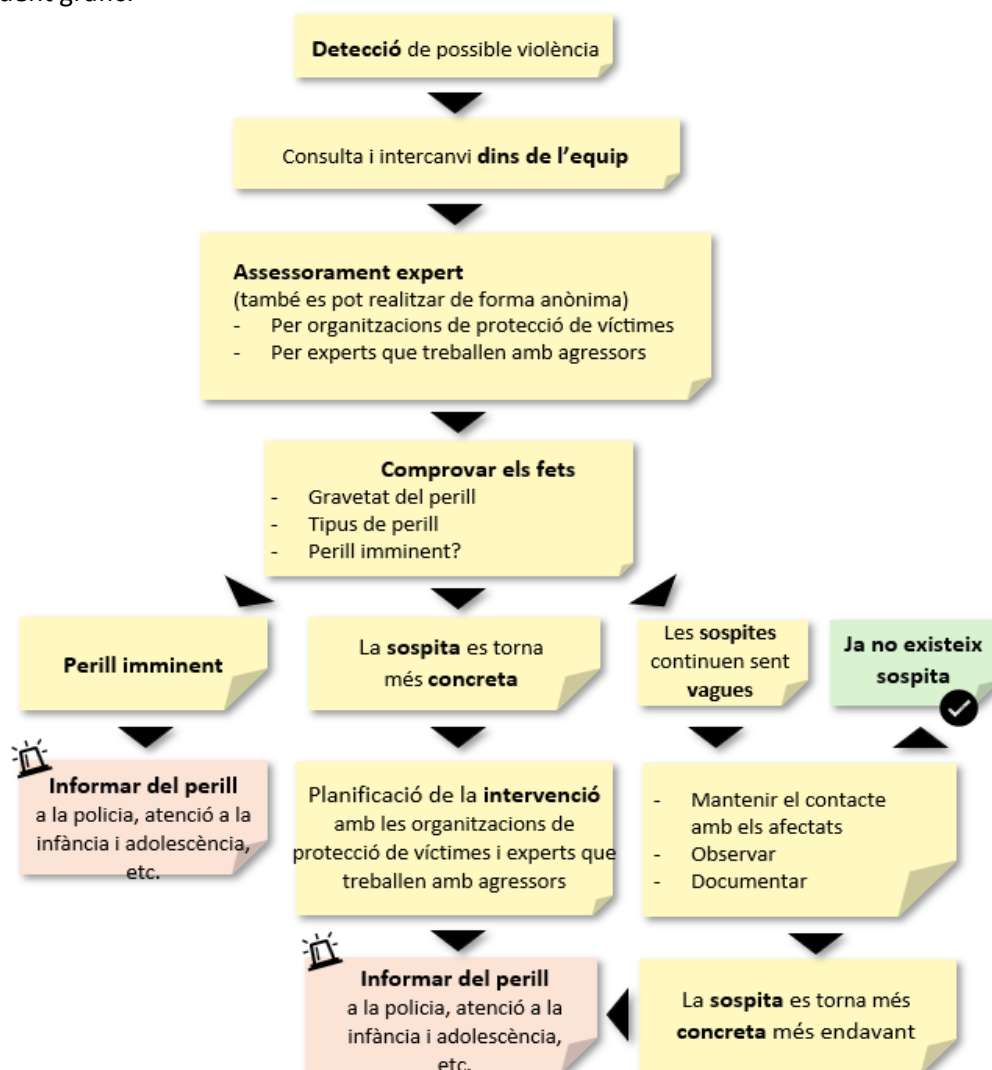
Segons els experts en violència, això és més complicat en el cas de les parelles sense fills o que esperen el seu primer fill, ja que és difícil demostrar si existeix un risc per a ells mateixos o altres. No obstant això, els serveis perinatals i d'educació parental haurien de posar-se en contacte amb experts en protecció de víctimes o en el treball amb agressors i demanar consell sobre el que s'ha de fer. No obstant, el que qualsevol persona pot fer en qualsevol cas és convocar l'anomenada 'conferència policial' sobre el cas ("polizeiliche Fallkonferenz"). En aquesta conferència es reuneixen diverses agències per a debatre què es pot fer en els casos difícils.

Directrius per als serveis perinatals en cas de revelació

Aquesta part del MMA presenta en primer lloc com poden reaccionar els experts en educació parental i serveis perinatals quan es produeix violència en el curs del seu treball. A continuació, s'ofereixen unes directrius específiques sobre com actuar en cas de revelació per part de les víctimes i altres directrius sobre com actuar en cas de revelació per part dels agressors.

Directrius generals per als serveis perinatals en cas de violència

Si es produeix una situació violenta en el lloc de treball entre usuaris de les classes d'educació parental o altres serveis perinatals, l'equip de Fathers Rock recomana el procediment que es mostra en el següent gràfic:

Directrius específiques sobre com actuar en cas de revelació per part de les víctimes

- **Escoltar sense jutjar:** Quan una usuària reveli un cas de violència, comença per escoltar-la. Crea un espai segur perquè pugui expressar els seus sentiments i experiències sense jutjar-la ni pressionar-la.
- **Expressar empatia:** Mostra empatia i comprensió pel que està passant la teva usuària. Assegura-li que el seu benestar és la teva principal preocupació.
- **La seguretat és el primer:** Garanteix la seguretat de la usuària i de les nenes o nens implicats. Si existeix un perill immediat, anima-la a posar-se en contacte amb les forces de seguretat locals o amb una línia d'ajuda contra la violència domèstica.
- **Respectar l'autonomia:** Respecta les eleccions i decisions de la usuària respecte a la seva situació. No la pressionis perquè prengui cap mesura específica.
- **Oferir suport:** Encara que no siguis terapeuta ni assessor/a, pots oferir suport emocional. Fes saber a la teva usuària que no està sola i que hi ha professionals que poden ajudar-la.
- **Sostenir la narració:** Quan una persona s'obre a tu, és important mantenir la calma i sostenir o suportar les emocions associades a la revelació (per exemple, ira, tristesa).
- **Anomenar la violència com a tal:** Si les víctimes de violència tendeixen a relativitzar la violència, és important anomenar clarament la violència com a tal. Digues-li breument a la usuària que ho consideres violència i assenyalat també que hi ha maneres de sortir de la violència.
- **Informar sobre els recursos:** Informar a la usuària sobre els recursos disponibles, inclosos els refugis, les línies telefòniques d'ajuda en situacions de crisi i els serveis d'assistència jurídica. Assegura't que té accés a la informació de contacte d'aquests recursos.
- **Mantenir la confidencialitat:** Garanteix la confidencialitat de tota la informació compartida per la usuària, tret que existeixi risc de dany per a si mateixa o per a altres.
- **Documentar la revelació:** Fes un registre confidencial de la revelació, incloent-hi la data, l'hora i els detalls proporcionats per la usuària. Aquesta documentació pot ser important a efectes legals o terapèutics.
- **Posar-se en contacte personalment amb les institucions de protecció de les víctimes:** També hauries de posar-te en contacte personalment amb els serveis de suport a les víctimes, compartir les teves observacions i preguntar als experts sobre les seves experiències en situacions similars. Ells s'enfronten a aquestes situacions molt més sovint en el seu treball diari i, per tant, poden classificar millor el que hagi observat o el que t'ha descrit la víctima.
- **Planificar els següents passos juntament amb la institució de protecció de víctimes:** Juntament amb una organització de protecció de les víctimes, considera com procedir. Analitza els diferents escenaris i decideix conjuntament quina és la millor manera d'actuar per a protegir la víctima.

- **Seguiment:** Torna a veure a la usuària més endavant per a veure com li va i si ha accedit a algun dels serveis als quals li vas derivar. Continua oferint-li suport i ànim.

Directrius específiques sobre com actuar en cas de revelació per part dels agressors

- **Pren-te en serio la teva pròpia intuïció:** Pren-te en serio la teva pròpia intuïció i anima't a parar atenció a possibles situacions de violència.
- **Anomenar clarament la violència com a tal:** Els agressors tendeixen a minimitzar o relativitzar la violència que han comès. A vegades també intentaran trobar un aliat en tu. En tals situacions, és important anomenar clarament la violència com a tal, però també assenyalar que hi ha maneres de sortir del propi comportament violent.
- **Veure a l'ésser humà:** Trobar-te davant una persona violenta pot portar-te a un dilema. D'una banda, està clar que rebutges i pots condemnar la violència. D'altra banda, pot ser que l'agressor s'enfronti a una situació vital problemàtica. Pots mostrar que sents empatia per aquesta situació, però no empatia per la violència. Així pots condemnar el comportament violent de l'agressor alhora que pots sentir compassió per la seva situació vital.
- **Mantenir la teva pròpia seguretat:** Protegeix la teva pròpia seguretat. No pots fer costat a ningú si tu mateix/a no et sents segur/a. Pensa en com pots crear un entorn segur, potser una porta oberta és suficient, potser necessites una segona persona, o tal vegada un expert a treballar amb agressors que també estigui present.
- **Avaluar el risc de violència:** Abans d'avaluar el risc has de poder recopilar informació i avaluar la violència. Una vegada que tinguis una idea més clara de l'ocorregut podràs procedir a avaluar el risc. Normalment l'avaluació del risc és un procés de múltiples fonts, en el qual s'inclou la percepció de diferents agències, i també la teva perspectiva com a expert/a en educació perinatal o parental.
- **Classificar la situació:** Intenta posar nom a la situació i acorda-ho amb l'home que ha comès la violència.
- **Abordar la teva observació:** Si realment has presenciado un acte de violència o has pogut identificar indicis d'aquest, descriu el que has observat (per exemple, blaus, o la situació violenta en si). Fes-ho de la manera més descriptiva possible i no interpretativa.
- **Oferir un espai per a parlar:** Les persones afectades solen mancar de persones i oportunitats per a parlar del seu comportament violent. Pregunta'ls com porten el seu nou paper en la família o com estan afrontant els reptes de la paternitat. Això pot obrir un espai per a parlar.
- **Agrair la confiança que l'agressor ha dipositat en tu:** Si un agressor confia en tu, reconeix la confiança que ha dipositat en tu. Procura no justificar l'acte de violència en si, sinó centrar-te en la confiança dipositada en tu. Per a l'agressor, l'acte de violència pot estar associat a una gran vergonya i la revelació pot suposar a una gran superació. Reconèixer aquesta superació pot ser un pas important per a fer costat a l'agressor i, per tant, a la víctima.

- **Informar sobre possibilitats d'ajuda:** Informa a l'agressor sobre els centres que ja hagi investigat en la fase de preparació i que treballen amb agressors. Facilita les dades de contacte d'una persona específica en el centre en qüestió. Si no hi ha res adequat per a l'agressor entre els centres que hagi investigat per endavant, ofereix-te a buscar un centre adequat per a ell i comunica-li de manera fiable.
- **Ofereix suport:** Si no hi ha res adequat per a l'agressor entre els centres que has investigat per endavant, ofereix-te a buscar un centre adequat per a ell i comunica-li de manera fiable. L'agressor sol mancar de la motivació necessària per a fer el següent pas ell sol; és massa fàcil fer com si no hagués passat res. El suport actiu en la transició als serveis de suport per als agressors sol ser necessari per a evitar nous actes de violència. Això sovint requereix diversos intents.
- **Crear un protocol del que has observat i experimentat:** Després de l'incident o la conversa amb l'agressor, crea un protocol amb la data, l'hora, qui va estar implicat i què va ocórrer. Pot succeir ràpidament que reprimim o oblidem alguns aspectes.
- **Contactar amb persones de la teva institució:** Cerca a algú del teu entorn laboral immediat amb qui puguis reflexionar sobre l'ocorregut ("assessorament entre col·legues"). Involucra també al teu supervisor. Forma part de la responsabilitat d'un supervisor fer costat al seu equip en situacions difícils. En aquest punt, el teu supervisor hauria de prendre mesures i iniciar els passos següents.
- **Contactar amb experts que treballin amb agressors:** És important posar-te en contacte immediatament amb les institucions especialitzades en violència, compartir les teves observacions i demanar consell als experts que treballen amb agressors. Juntament amb els experts que treballen amb agressors, considereu la millor manera de procedir. Analitzeu els diferents escenaris i decidiu junts quina és la millor manera d'actuar.
- **Mantenir el contacte amb experts que treballen amb agressors:** A mesura que avanci el teu treball amb l'usuari, mantén-te en contacte amb la seva persona de contacte del treball amb agressors. Després de cada pas intermedi, considereu junts la millor manera de procedir per a garantir la protecció de les víctimes de la violència.

5. Seguiment i modificacions

Seguiment

A continuació es presenta un model de seguiment del procés. La persona responsable del seguiment de les diferents fases del procés serà l'acordat per consens pels diferents equips de treball, formats per professionals de tots els dispositius que formen part d'aquest. En cas de dubte, i amb caràcter general, la responsabilitat última del seguiment del procés recaurà en l'entitat pública.

Definir els objectius del seguiment

- Promoure la prevenció del desenvolupament de comportaments de violència masclista en (futurs) pares. Especificar els canvis de comportament clau esperats, com ara major conscienciació i esforços actius per a prevenir les violències masclistes en el grup objectiu.
- Detectar situacions de violències masclistes d'alt risc i agilitzar la derivació a serveis especialitzats. Descriure clarament els criteris d'identificació de les situacions d'alt risc i posar l'accent en la urgència d'una derivació a temps per a garantir una intervenció eficaç.

Identificar indicadors de rendiment

- Nombre de participants masculins en els serveis. Realitzar un seguiment dels esforços de captació de participants, ajustant les estratègies si no s'aconsegueixen els objectius d'inscripció.
- Freqüència de les sessions dels Grups de Pares. Avaluar la coherència i la qualitat de les sessions educatives, assegurant-se que s'ajusten als objectius del programa.
- Nombre de casos de violències masclistes detectats. Establir un sistema sòlid d'identificació, notificació i seguiment de casos, que garanteixi una cobertura integral.
- Temps mitjà de derivació a serveis especialitzats. Realitzar el seguiment i control de l'eficiència del procés de derivació, amb l'objectiu que les persones que ho necessitin tinguin un accés ràpid al suport especialitzat.

Establir la freqüència del seguiment

- Revisar mensualment la participació en els Grups de Pares. Les revisions mensuals regulars permeten detectar a temps les tendències, la qual cosa facilita la ràpida introducció d'ajustos en el programa.
- Realitzar avaluacions trimestrals per a detectar casos de violències masclistes. Les avaluacions trimestrals proporcionen una visió global, permetent una anàlisi en profunditat i una planificació estratègica.
- Realitzar un seguiment continu del temps de derivació i resposta als casos crítics. El seguiment en temps real dels temps de derivació garanteix una intervenció ràpida en els casos crítics, augmentant d'aquesta manera l'impacte del programa.

Designar responsabilitats

- Coordinació del programa: Recollida i anàlisi de dades. El/la coordinador/a supervisa els processos de recollida de dades, garantint la precisió i exhaustivitat de la labor de seguiment.
- Professionals sanitaris i educatius: Identificació i derivació de casos. Els i les professionals exerceixen un paper crucial a l'hora d'identificar possibles casos i facilitar les derivacions oportunes, posant l'accent en la col·laboració entre sectors.

Seleccionar eines de seguiment

- Enquestes de satisfacció i d'involucració dels participants. Les enquestes mesuren la satisfacció dels participants i aporten informació valuosa per a perfeccionar els components del programa.
- Registres de les sessions educatives. Els registres detallats garanteixen la rendició de comptes i serveixen de referència per a la millora contínua.
- Formularis per a la detecció de situacions d'alt risc. Implementar formularis estructurats per a una avaluació coherent i exhaustiva de possibles situacions d'alt risc.

Implementar un sistema de Feedback

- Sessions periòdiques per a la revisió de casos i les lliçons apreses. Les sessions periòdiques de feedback creen un entorn d'aprenentatge continu, fomentant millores basades en les experiències compartides.
- Mecanismes per a proporcionar feedback immediat als professionals implicats. Establir canals de comunicació eficients per a un feedback ràpid, que permeti ajustos ràpids en resposta a problemes emergents.

Documentar els resultats

- Mantenir un registre de participació i assistència. Uns registres precisos de l'assistència serveixen de base per a avaluar l'abast del programa així com la implicació en ell.
- Documentar els casos de violències masclistes detectats i els temps de derivació. Una documentació minuciosa dels casos i els temps de derivació facilita una anàlisi exhaustiva i la identificació d'àrees de millora.

Analitzar i avaluar

- Avaluar l'impacte de les sessions dels Grups de Pares en la percepció dels participants. Avaluar els canvis en les actituds i comportaments dels participants, garantint que el programa influeix efectivament en les percepcions.
- Analitzar l'eficàcia de la detecció precoç i la derivació a temps.

Comunicar els resultats

- Comunicació mensual de les estadístiques de participació i els casos detectats. Les actualitzacions mensuals mantenen la transparència i informen les parts interessades dels avanços del programa.
- Mantenir una comunicació oberta amb els serveis especialitzats per a millorar la col·laboració. Fomentar relacions de col·laboració sòlides amb els serveis especialitzats, garantint un procés de derivació i intervenció fluid.

Actualitzar el procés de seguiment

- Adaptar el programa basant-se en les lliçons apreses. Revisar periòdicament els resultats de les avaluacions i el feedback, realitzant ajustos en el programa de manera proactiva per a la seva millora contínua.
- Incorporar nous enfocaments preventius segons sigui necessari. Mantenir-se atent/a a les noves tendències i problemes emergents, integrant mesures preventives innovadores per a abordar eficaçment les necessitats canviants.

Intercanvi continu de la informació necessària entre agències

En el procés de seguiment, garantir una comunicació i intercanvi d'informació eficaces entre les parts interessades és vital per a l'èxit del programa. Aplicant aquestes estratègies, es pot establir un marc sòlid per a l'intercanvi d'informació entre les parts interessades. Heus aquí una explicació detallada de com aconseguir-ho:

- 1. Establir canals de comunicació clars:** Implementar canals de comunicació específics com ara reunions periòdiques, correus electrònics i una plataforma en línia segura, per a facilitar un intercanvi d'informació fluid entre les parts interessades. Definir clarament el propòsit i la freqüència de la comunicació per a garantir que totes les parts es mantinguin informades.
- 2. Definir funcions i responsabilitats:** Definir clarament les funcions i responsabilitats de cada part interessada en el procés de comunicació. Designar un punt de contacte per a cada sector, com salut, educació i serveis socials, per agilitzar el flux d'informació i evitar confusions.
- 3. Reunions periòdiques de coordinació:** Celebrar reunions periòdiques de coordinació en les quals participin totes les parts interessades, inclosos el/la coordinador/a del programa, professionals sanitaris i educadors/es. Aquestes reunions proporcionen una plataforma per a compartir actualitzacions, discutir reptes i resoldre problemes de manera col·laborativa.
- 4. Utilitzar un centre d'informació centralitzat:** Establir un centre d'informació o una base de dades centralitzada on les parts interessades puguin accedir als documents, informes i actualitzacions pertinents. Això garanteix que totes les parts interessades disposin d'un repositori comú d'informació que fomenta la transparència i l'eficàcia.
- 5. Mecanismes de Feedback:** Establir mecanismes de feedback per a animar a les parts interessades a compartir les seves opinions, preocupacions i suggeriments. Això pot incloure sessions periòdiques per a recollir els comentaris, la utilització d'enquestes o sondejos, o bústies de suggeriments, fomentant així una cultura de comunicació oberta i de millora contínua.
- 6. Protocols d'informació oportuna:** Definir protocols clars per a notificar informació important amb rapidesa. Per exemple, els professionals sanitaris haurien d'informar dels casos de violència masclista que detectin ràpidament al coordinador/a del programa, activant una acció i intervenció immediates.

7. **Sessions de formació intersectorials:** Organitzar sessions de formació intersectorials perquè les parts interessades compreguin millor les funcions i contribucions de cadascú. Això no sols promou la col·laboració, sinó que també garanteix un enfocament holístic de la prevenció de les violències masclistes.
8. **Formats d'informació estandarditzats:** Implementar formats estandarditzats d'elaboració d'informes per a garantir la coherència de la informació compartida. Això facilita la comprensió i l'anàlisi de les dades, agilitzant el procés de seguiment i avaluació.
9. **Acords de col·laboració interagència:** Formalitzar acords de col·laboració entre els diferents sectors implicats en el programa. Descriure clarament les expectatives, les responsabilitats i els protocols d'intercanvi d'informació per crear un marc de col·laboració estructurat i eficaç.
10. **Integració de la tecnologia:** Secundar-se en la tecnologia per a millorar la comunicació. Implementar plataformes de comunicació segures, automatitzar els processos d'elaboració d'informes i utilitzar eines de visualització de dades perquè la informació sigui fàcilment comprensible per a totes les parts interessades.
11. **Pla de comunicació de crisi:** Desenvolupar un pla de comunicació de crisi per a abordar qualsevol problema urgent que pugui sorgir. Definir clarament els canals de comunicació i els procediments d'escalada per a garantir una resposta ràpida i eficaç en situacions crítiques.
12. **Actualitzacions periòdiques del programa:** Proporcionar actualitzacions periòdiques sobre el progrés, les fites i els reptes del programa. Això pot fer-se a través de butlletins, presentacions o informes periòdics, mantenint a totes les parts interessades informades i involucrades en el viatge del programa.

Anàlisi del procediment

Comprendre el seu impacte i trobar àrees de millora són aspectes necessaris quan s'analitza el model. Al mateix temps, per a garantir que continuï sent eficaç ha d'haver-hi una anàlisi contínua. Un examen d'aquest tipus recorre tots els seus elements diversos, els resultats i els processos del programa. Heus aquí una exploració que descriu específicament com pot aplicar-se l'anàlisi al model.

1. **Anàlisi de l'envolupament dels participants:** Avaluar el nivell d'envolupament dels participants revisant els registres d'assistència, els índexs de participació en les sessions educatives i el feedback de les enquestes de satisfacció dels participants. Identificar patrons i tendències per a comprendre l'abast i l'eficàcia del programa a l'hora d'envolupar al públic objectiu.
2. **Eficàcia dels Grups de Pares:** Avaluar l'impacte dels Grups de Pares en les percepcions i actituds dels participants cap a la prevenció de les violències masclistes. Utilitzar avaluacions pre- i post- sessió per a mesurar els canvis en els coneixements, la conscienciació i les intencions de comportament dels participants.
3. **Anàlisi de l'eficàcia del procés de detecció i derivació de les violències masclistes:** Per a determinar el procés de detecció i derivació de les violències masclistes. Analitzar tant el

recompte de casos detectats, el temps mitjà de derivació a serveis especialitzats, i les intervencions exitoses amb el model actual.

4. **Anàlisi de les dades de seguiment:** Utilitzar les dades recopilades durant el procés de seguiment, com el nombre de participants masculins, la freqüència de les sessions i els casos detectats. Realitzar anàlisi de tendències al llarg del temps per a identificar patrons, correlacions i possibles àrees de millora.
5. **Avaluació de la col·laboració intersectorial:** Avaluar la col·laboració entre els diferents sectors implicats en el programa, inclosos la salut, l'educació i els serveis socials. Avaluar l'eficàcia dels canals de comunicació, els mecanismes de coordinació i la mesura en què cada sector contribueix als objectius del programa.
6. **Revisió del Feedback i de les lliçons apreses:** Enquestar a participants, parts interessades i professionals en actiu. Examinar metòdicament les lliçons apreses i els mecanismes de resposta en una sèrie de sessions de revisió. Esbrinar quins mètodes han tingut èxit i també on s'han de fer ajustos si volem aconseguir una millora contínua.
7. **Anàlisi comparativa amb altres programes:** Comparar els resultats del programa i els indicadors clau de rendiment amb programes ja establerts. Això proporciona un context per a comprendre l'eficàcia del programa en comparació amb expectatives més àmplies.
8. **Alineació amb els objectius del programa:** Verificar l'alineació dels resultats del programa amb els objectius definits inicialment. Avaluar si el programa està complint els objectius previstos i contribuint a la prevenció general de les violències masclistes en parels amb fills/es petits/es.
9. **Avaluació de l'adaptabilitat i l'escalabilitat:** Avaluar l'adaptabilitat del programa a les circumstàncies canviants i les necessitats emergents. Considerar si el programa pot ser ampliat o replicar-se en diferents contextos mantenint la seva eficàcia.

Modificacions

En primera instància, la responsabilitat d'introduir canvis en el procediment recau en la persona, o l'equip, que decideixi el consorci. Per això, seria convenient crear un equip amb membres dels diferents serveis per tal de supervisar el desenvolupament del procediment. En cas de dubte, aquesta responsabilitat hauria de ser assumida per l'organisme públic que tingui més influència en el desenvolupament del procediment.

1. **Avaluació inicial:** Analitzar detalladament el procediment actual del programa. Identificar les àrees que necessiten millores, tenint en compte l'eficàcia, l'eficiència i el feedback dels participants i els professionals implicats.
2. **Establir objectius:** Definir clarament els objectius específics que es pretén aconseguir amb les modificacions. Aquests poden incloure la millora de la participació dels parels, el reforç de la detecció de casos o l'adaptació del programa a canvis en l'entorn.
3. **Consulta a les parts interessades:** Implicar a totes les parts interessades clau, com professionals sanitaris, professionals perinatals, educadors/es i participants en el programa.

Recopilar les seves opinions sobre les àrees que podrien beneficiar-se de modificacions i tenir en compte diverses perspectives.

4. **Anàlisi d'impacte:** Avaluar com afectaran les modificacions al programa en termes de participació, eficàcia i eficiència. Anticipar possibles reptes i beneficis per tal de poder preparar-se adequadament.
5. **Disseny de les modificacions:** Elaborar un pla detallat que descrigui específicament com es posaran en pràctica les modificacions. Això podria incloure ajustos en l'estructura del programa, l'actualització dels materials o canvis en els processos de detecció.
6. **Comunicació transparent:** Informar a totes les parts interessades de les modificacions previstes. Explicar els motius dels canvis, els beneficis previstos i com s'abordaran possibles problemes.
7. **Aplicació gradual:** Introduir les modificacions de manera gradual i controlada. Això pot incloure proves pilot a petita escala per a avaluar l'eficàcia abans de la implementació total. Evitar canvis bruscos que puguin generar confusió.
8. **Seguiment continu:** Establir un sistema de seguiment continu per a avaluar l'eficàcia de les modificacions. Utilitzar indicadors clau de rendiment i recaptar feedback periòdicament dels participants i els professionals. Ajustar l'enfocament en funció dels resultats per a garantir l'èxit a llarg termini del procediment modificat.

Conclusió

El projecte europeu '*Fathers Rock - Fathers' engagement in the Role of Care Keeping mothers and children safe*' (Implicació dels pares en el rol de cuidadors mantenint la seguretat de mares i fills/es) té com a objectiu prevenir les violències masclistes treballant amb homes que són, es convertiran en o volen convertir-se en pares i col·laborant amb experts en educació parental i altres serveis perinatals, entorn al naixement d'un fill. Per a això, a més d'altres materials desenvolupats en el curs de Fathers Rock, es va dissenyar aquest Model Multiagència per a facilitar el treball en xarxa de les diverses parts interessades (parts interessades primàries: educació parental i altres serveis perinatals, serveis de protecció de víctimes i serveis que treballen amb agressors; parts interessades secundàries: policia, serveis d'atenció a la infància i l'adolescència, jutjats de família, etc.) amb la finalitat de combatre les violències masclistes de la forma més eficaç possible.

Amb aquest objectiu, el primer capítol va proporcionar tant coneixements sobre les violències masclistes i la violència de parella íntima com sobre la violència en el context de l'embaràs i el naixement. Es van examinar amb més detall les diferents formes de violència, així com les diferents dinàmiques de la violència en les relacions íntimes. Això hauria d'ajudar els professionals a desenvolupar una comprensió en comú de la rellevància de la violència. Una comprensió compartida és la base central per a poder fer front a la violència en un entorn professional.

A més, en el segon capítol es van esbossar recomanacions per a preparar-se davant la violència l'àmbit de treball propi. L'adquisició de coneixements, així com la reflexió sobre les pròpies experiències de violència i la recerca i l'establiment de contactes amb institucions de protecció de les víctimes, així com amb institucions que treballen amb agressors a la regió, són crucials quan els professionals s'enfronten a situacions de violència o a indicis de violència.

En el tercer capítol, es va introduir explícitament el model multiagència de Fathers Rock, descrivint el paper dels actors principals en l'educació de pares i altres serveis perinatals, així com el paper dels serveis de suport a les víctimes i els serveis que treballen amb agressors, i el paper de la policia, els serveis d'atenció a la infància i l'adolescència o els jutjats de família. Mitjançant dos exemples, es va explicar com estan connectats entre sí els diferents actors i per què és necessari l'enfocament multiagència.

En el capítol quatre, s'aborden les responsabilitats dels serveis perinatals i les directrius per a aquests, així com els límits de la seva responsabilitat en casos de violència. Les directrius també mostren el que cal considerar i tenir en compte en cas de revelació de violència. En el cinquè capítol d'aquest manual s'aborden les preguntes Què cal tenir en compte en el seguiment del model multiagència, per què és necessari l'intercanvi continu d'informació entre agències i com pot analitzar-se el procediment íntegrament.

Esperem que aquesta guia hagi servit per a proporcionar noves perspectives i un incentiu per a establir un Model Multiagència en la seva zona.

La violència de gènere sol rebre poca atenció en els serveis perinatals i en l'educació de pares. Per això, en el projecte europeu "Fathers Rock" ens hem proposat cridar l'atenció sobre aquest tema. L'embaràs i el naixement s'associen a un major risc que els homes exerceixin violència contra les seves parelles. Al mateix temps, sabem que implicar els pares des del principi pot repercutir positivament en el benestar de tots els implicats.

Amb l'ajuda d'aquest model multiagència de Fathers Rock es pretén reforçar les competències dels professionals de la maternitat i paternitat per a poder detectar els riscos de violència en una fase primerenca i combatre la violència en la parella. La seguretat de les dones i les nenes i els nens, i el benestar de tots els membres de la família és allò que ha d'estar en el punt de mira.

Bibliografía

Chan, K. L., Emery, C. R., Fulu, E., Tolman, R. M., & P. Ip (2017). Asociación entre la participación del padre, la violencia de pareja y la salud paterna: Estudio transversal multinacional de la ONU sobre hombres y violencia. *American Journal of Preventive Medicine*, 52(5), 671-679.

Donovan B., Spracklen C., Schweizer M., Ryckman K., & A. Saftlas (2016). Violencia de pareja íntima durante el embarazo y el riesgo de resultados adversos para el bebé: una revisión sistemática y meta-análisis. *BJOG*, 123,1289-1299.

Hellmuth, J.C., Gordon, K.C., Stuart, G.L., & T.M. Moore (2013). Factores de riesgo de violencia de pareja durante el embarazo y el posparto. *Archives of women's mental health*, 16(1), 19-27. <https://doi.org/10.1007/s00737-012-0309-8>

Hester, M. (2006). Asking about domestic violence - implications for practice', en C. Humphreys, & N. Stanley (Eds) *Domestic Violence and Child Protection - directions for good practice*, Londres: Jessica Kingsley.

James, L., Brody, D., & Z. Hamilton (2013). Factores de riesgo de violencia doméstica durante el embarazo: una revisión meta-analítica. *Violencia y víctimas*, 28(3), 359-380.

Johnson, M.P., Leone, J.M. & Y. Xu (2014). Terrorismo íntimo y violencia de pareja situacional en encuestas generales: Ex-Spouses Required, *Violence Against Women*, 20(2) 186-207.

Johnson, M.P. (2007). Domestic violence: La intersección de género y control. En L. L. O' Toole, J. R. Schiffman, & M. K. Edwards (Eds.), *Gender violence: Interdisciplinary perspectives* (2ª ed., pp. 257-268). New York: New York University Press.

König, G., Neudecker, B., Wölfl, H., & M. Wolf (2023). (K)ein sicherer Ort - Kindeswohlgefährdung erkennen und helfen. Ein Leitfaden. Viena: Bundeskanzleramt Sektion VI.

Parys, A.S., Verhamme, A., Temmerman, M., & H. Verstraelen (2014). Violencia de pareja y embarazo: Una revisión sistemática de las intervenciones. *PLOS ONE*, 9(1), e85084. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0085084>

Radford, L. y M. Hester (2006). *Mothering Through Domestic Violence*, Londres: Jessica Kingsley.

Rieske, T., Scambor, E., Wittenzellner, U., Könnecke, B., & R. Puchert (2018) Aufdeckungsprozesse männlicher Betroffener von sexualisierter Gewalt in Kindheit und Jugend. *Sexuelle Gewalt und Pädagogik*, vol 4. Springer VS, Wiesbaden. http://www.springer.com/de/book/9783658158026?wt_mc=ThirdParty.SpringerLink.3.EPR653.About_eBook

Scambor, C., y E. Scambor (2017). La violencia de género y el papel de los hombres (Nasilje na podlagi spola in vloga moških). En: *Časopis za kritiko znanosti*, Let. XLV, 2017, Številka 267. P.115-127.

Stanley, N. (2011). *Children Experiencing Domestic Violence: A Research Review*, Dartington: Research in Practice.

Truong, M., Yeganeh, L., Cartwright, A., Ward, E., Ibrahim, J., Cuschieri, D., Dawson, M., & L. Bugeja (2023). Domestic/Family Homicide: A Systematic Review of Empirical Evidence. *Trauma, Violence, & Abuse*, 24(3), 1908-1928. <https://doi.org/10.1177/15248380221082084>

